

MEMO

Datum : mei 2023
Auteur : OD NHN
Onderwerp : ontheffingsaanvraag beheer en schadebestrijding n.a.v. uitspraak faunabeheerplan Algemene Soorten

---

Aanleiding

Op 19 april 2023 heeft de Raad van State een uitspraak gedaan over het goedkeuringsbesluit van het faunabeheerplan 'Algemene Soorten 2017-2023'¹. Door deze uitspraak kan er geen gebruik meer worden gemaakt van dit faunabeheerplan. Dit leidt er toe dat er geen schadebestrijding meer plaats kan vinden op de landelijk vrijgestelde soorten houtduif, kauw, zwarte kraai, konijn en vos en de provinciaal vrijgestelde soorten knobbelzwaan, meerkoet, spreeuw, gaai en ekster.

Bij de uitspraak is aangegeven dat wanneer beheer gewenst is, er via ontheffingen gewerkt moet worden. Dit document geeft aan wat dit betekent en probeert inzichtelijk te maken wat nodig is voor een ontvankelijke ontheffingsaanvraag.

Wettelijk kader beschermde soorten

Vogels zijn beschermd op basis van artikel 3.1, lid 1 van de Wet natuurbescherming (Wnb). Voor vogels is het alleen mogelijk om een ontheffing te verlenen (artikel 3.3, lid 4 van de Wnb) wanneer er:

1. geen andere bevredigende oplossing voorhanden is;
2. sprake is van een wettelijk belang; en
3. het niet leidt tot een verslechtering van de staat van instandhouding van de soort.

Het konijn en de vos zijn beschermd op basis van Wnb-artikel 3.10, lid 1. Vergelijkbaar geldt ook hier dat, het alleen mogelijk is om een ontheffing te verlenen (Wnb-artikel 3.10, lid 2) wanneer er:

1. geen andere bevredigende oplossing voorhanden is;
2. sprake is van een wettelijk belang; en
3. er geen afbreuk wordt gedaan aan het streven de populaties van de betrokken soort in hun natuurlijk verspreidingsgebied in een gunstige staat van instandhouding te laten voortbestaan.

Andere bevredigende oplossing

Bij de aanvraag moet u onderbouwen dat er geen andere bevredigende oplossing voorhanden is. Zodoende moet u voor de locatie waarvoor de ontheffing voor wordt aangevraagd onderbouwen welke preventieve maatregelen u reeds heeft genomen om schade te voorkomen en waarom deze maatregelen niet het gewenste resultaat hebben. Een overzicht van preventieve maatregelen kunt u onder andere vinden in de [Faunaschade PreventieKit](#) van BIJ12². Wanneer er nog alternatieven zijn om schade te voorkomen, kunt u geen ontheffing krijgen.

Wettelijk belang

U moet onderbouwen dat er sprake is van een wettelijk belang. De belangen zijn genoemd in de wet, waarbij er voor vogels andere belangen zijn dan voor konijn en vos.

Voor de vogels is het volgende wettelijk belang van toepassing:

- 'ter voorkoming van belangrijke schade aan gewassen, vee, bossen, visserij of wateren';
- 'ter bescherming van flora of fauna'.

Voor konijn en vos zijn de volgende belangen van toepassing:

---

¹ ECLI:NL:RVS:2023:1545, <https://www.raadvanstate.nl/@136844/201905176-1-a3/>

² <https://www.bij12.nl/onderwerpen/faunazaken/schade-voorkomen/>

- 'ter voorkoming van schade of overlast, met inbegrip van schade aan sportvelden, schietterreinen, industrieterreinen, kazernes, of begraafplaatsen';
- 'ter voorkoming van ernstige schade aan met name de gewassen, veehouderijen, bossen, visgronden, wateren of andere vormen van eigendom';
- 'in het belang van de bescherming van de wilde flora of fauna, of in het belang van de instandhouding van de natuurlijke habitats' (alleen voor de vos).

Het belang moet u bij een ontheffingsaanvraag onderbouwen. De onderbouwing moet u ondersteunen met objectieve gegevens, zoals schadecijfers. Enkel aangeven dat er schade is, is onvoldoende. Mogelijk zijn deze schadecijfers over de afgelopen jaren niet voorhanden, ook omdat de schade onder de vrijstelling voorkomen kon worden met het beheer én er geen noodzaak was om de schade inzichtelijk te maken. Voor de komende jaren kunnen mogelijk wél gegevens verzameld worden. Met deze gegevens kan het mogelijk zijn een ontheffingsaanvraag te onderbouwen. Wanneer de gegevens nog steeds missen, is het niet mogelijk om in de toekomst een ontheffing te verlenen.

Indien u het belang niet met objectieve gegevens kunt onderbouwen, kunt u ook geen ontheffing krijgen.

Staat van instandhouding

De effecten van het beheer op de staat van instandhouding moet u onderbouwen. Hierbij betreft u de landelijke, provinciale en plaatselijke staat van instandhouding. U kunt alleen een ontheffing ontvangen als er door de uitvoering geen afbreuk wordt gedaan aan de staat van instandhouding (voor vogels), of er geen afbreuk wordt gedaan aan het streven de populaties van de betrokken soort in hun natuurlijke verspreidingsgebied in een gunstige staat van instandhouding te laten voortbestaan (konijn en vos).

De effecten op de staat van instandhouding van de soorten moet u bij de aanvraag inzichtelijk maken. Hierbij betreft u niet alleen de landelijke staat van instandhouding, maar ook de provinciale en plaatselijke staat van instandhouding. Bij de aanvraag moet u inzichtelijk maken dat het uitvoeren van het beheer geen negatieve effecten heeft op de gunstige staat van instandhouding.

Over de landelijke staat van instandhouding van de vogelsoorten is informatie beschikbaar via Sovon. Daar vindt u ook informatie over de trend in Noord-Holland. Deze informatie is hieronder opgenomen. Over de plaatselijke staat van instandhouding en trends zal naar verwachting minder informatie beschikbaar zijn. Met name voor soorten waarmee het slecht gaat of waarvan de trend negatief is, zal het moeilijk zijn om te onderbouwen dat beheer mogelijk is.

Soort	Staat van instandhouding		Provinciale trend	
	Broedvogel	Niet broedvogel	Vanaf 1990	2011-2022
Houtduif	Matig ongunstig	Zeer ongunstig	Matige afname	stabiel
Kauw	Gunstig	Matig ongunstig	Matige afname	Matige afname
Zwarte kraai	Gunstig	Gunstig	Stabiel	Stabiel
Knobbelzwaan	Gunstig	Gunstig	Stabiel	Matige afname
Meerkoet	Gunstig	Gunstig	Matige afname	Matige afname
Spreeuw	Zeer ongunstig	Zeer ongunstig	Matige afname	Matige afname
Gaai	Gunstig	Gunstig	Matige afname	Matige afname
Ekster	Gunstig	Gunstig	Matige afname	Matige afname

Bron: Netwerk Ecologische Monitoring, Sovon, provincies & CBS, www.sovon.nl

Wat is nodig voor een ontheffingsaanvraag?

Ten eerste moet u een onderbouwing aanleveren van het belang, het ontbreken van een andere bevredigende oplossing en de invloed op de staat van instandhouding. Bij de aanvraag moet u inzichtelijk maken waar het jachtveld zich bevindt (op kaartmateriaal), in welke periode u beheer uitvoert, welke middelen u hiervoor inzet (bijvoorbeeld het geweer) en moet u, indien van toepassing, aangeven wie gaan uitvoeren (met jachtaktes). Deze informatie is minimaal nodig om tot een ontheffing te kunnen komen. Indien van toepassing moet u grondgebruikserverklaringen bijvoegen. Om de aanvraag definitief in te dienen, heeft u een ondertekend handtekeningenformulier nodig. Uw ontheffingsaanvraag kunt u indienen via het [Aanvraagformulier Soortenbescherming](#)³ op onze website.

³ www.odnhn.nl/Menu/Natuur/Soortenbescherming/Melding_of_vergunning/Formulieren_en_toelichting/Soortenbescherming

Termijnen

Houd bij het indienen van een ontheffing voor ogen te houden dat er wettelijke termijnen zijn waarbinnen wij uw aanvraag moeten behandelen. Voor een ontheffing geldt dat er een proceduretermijn is van 13 weken, die eenmalig verlengd kan worden met 7 weken. We streven er naar deze termijn te halen.

Indien uw aanvraag incompleet is, krijgt u onder toepassing van de Algemene wet bestuursrecht (Awb) de mogelijkheid om de aanvraag aan te vullen. De periode tussen het vragen van de aanvullingen en het ontvangen van deze aanvullingen komt wel bovenop deze termijn van maximaal 20 weken. De kans is dus groot dat u dit seizoen niet meer kunt overgaan tot uitvoering.

Wat mag er nog wel?

Een ontheffingstraject kan lang duren. Daarnaast zal het niet in alle gevallen mogelijk zijn om de ontheffing te verlenen. Het is daarom belangrijk om ook te kijken wat er nog wel (zonder ontheffing) mag. De volgende maatregelen kunnen nog uitgevoerd worden, en kunnen ook schade voorkomen:

- Verstoring. Verstoring is toegestaan, mits dit geen effect heeft op de gunstige staat van instandhouding. Het inzetten van vliegers, vlaggen of knalapparaten is mogelijk.
- Jacht. Sommige soorten zijn ook opgenomen op de wildlijst. In het jachtseizoen mag derhalve gejaagd worden op de wildsoorten waarvoor de jacht is opengesteld.
- De FBE heeft een ontheffing voor het bestrijden van de vos. Indien u gemachtigd bent door de FBE kunt u mogelijk gebruik maken van deze ontheffing. De ontheffing is te vinden op de website van de FBE⁴ ([Media bibliotheek - Faunabeheer NH \(fbenoordholland.nl\)](https://fbenoordholland.nl/bibliotheek)).

Deze uitspraak heeft enkel invloed op het Faunabeheerplan Algemene soorten. De uitspraak van de Raad van State heeft zodoende geen invloed op de uitvoering van het ganzenbeheer, dit kan doorgang vinden zoals in de huidige situatie.

Algemene vragen

Heeft u algemene vragen voorafgaand aan een ontheffingsaanvraag? Stuur uw vragen naar faunabeheer@odnhn.nl. Wanneer u reeds een ontheffing heeft aangevraagd, kunt u bij vragen terecht bij de behandelaar van uw zaak.

---

⁴ <https://fbenoordholland.nl/bibliotheek>